1419208

AR-1104 Seat No. 18720

B. A. (Sem. IV) Examination

March / April - 2018

Sanskrit : CC-403

(१) पंचतंत्रे मित्रभेदम् (२) व्याकरणम्

Time : 3 Hours] [Total Marks : 70

१ (અ) ગમે તે બેનો અનુવાદ કરો : ૮

(१) अस्ति कस्मिंश्चज्जलाशये कम्ब्रूग्रीवो नाम कच्छपः । तस्य च सङ्कटविकटनाम्नी मित्रे हंसजातीये परमस्नेहकोटिमाश्रिते । नित्यमेव सरस्तीरमासाद्य तेन सहानेकदेवर्षि महर्षीणां कथाः कृत्वास्तमयवेलायां स्वनीडाकंश्रयं कुरुतः । अथ गच्छता कालेनावृष्टिवशात् सरः शनैः शनैः शोषमगमत् । ततस्तददुःखदुःखितौतावूचतुः – 'भो मित्र, जम्बाल शेषमेत्सरः सञ्जातम् । तत्कथं भवान् भविष्यतीति व्याकुलत्वं नो हृदि वर्तते । तच्छुत्वा कम्बुग्रीव आह – भोः साम्प्रतं नास्त्यस्माकं जीवितव्यं जलाभावात् ।

(२) कस्मिश्चिद्वनोदेशे चटकदम्पती तमालतरुकृत निलयौ प्रतिवसतः स्म । अथ तयोर्गच्छता कालेन् सन्ततिरभयत् । अन्यस्मिन्न हनि प्रमत्तो वनगजः कश्चितं तमालवृक्षं धर्मार्तच्छायार्थी समाश्रितः । ततो मदोत्कर्षातां तस्य शारकं चटका श्रितां पुष्कराग्रेणाकृष्य बभञ्ज । तस्य भङ्गेन चटकाण्डानि सर्वाणि विशीर्णानि । आयुः शेषतया च चटका कथमपि प्राणैर्न वियुक्ता । अथ सा स्वाण्डभङ्गाभिभूता प्रालापान्कुर्वाणा न कथंचिदतिष्ठत् ।

(३) अस्ति कस्मिंश्चिद्वनोदेशे शमीवृक्षः। तस्य लम्बमानशा खायां कृतावासावरण्यचटकदम्पती वसतः स्म । अथ कदा चित्तयोः सुखसंस्थयोहेमन्तमेघो मन्दं मन्दं वर्षितुमारबद्धः । अतोऽन्तरे कश्चिच्छाखामृगो वातासार समाहतः प्रोद्धुथिषितशरीरो दन्तवीणां वादयन् वेपमानस्तच्छमीमूल मासाद्योपविष्टः । अथ तं तादृशमवलोक्य चटका प्राह भो भद्र ।

हस्तपादसमायुक्तो दश्यसे पुरुषाकृतिः ।
शीतेन भिद्यसे मूढ कथं न कुरुषे गृहम् ॥

(બ) ગમે તે બે સંદર્ભ આપી સમજાવો : ૫

(१) अरक्षितं तिष्ठति दैवरक्षितं, सुरक्षितं दैवहतं विनश्यति ।

(२) उपदेशो हि मुखार्णा प्रकोपाय न शान्तये ।

(३) पयः पानं भुजङ्गानां केवलं वषिवर्धनम् ।

(४) आत्मवत् सर्वभूतानि वीक्षन्ते धर्मबुद्धयः ।

૨ પ્રાણીકથાનો ઉદ્‌ભવ અને વિકાસ વિગતે ચર્ચો. ૧૪

અથવા

૨ પંચતંત્રમાંની વાર્તાઓમાંથી મળતા બોધની વિસ્તૃત માહિતી આપો. ૧૪

૩ પંચતંત્રની વાર્તાઓની શૈલી વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. ૧૪

અથવા

૩ પંચતંત્રના કર્તાના જીવન અને સમય અંગે વિસ્તૃત માહિતી આપો. ૧૪

૪ ગમે તે **બે** વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

(૧) ચકલી અને હાથીની વાર્તા

(૨) સિંહ અને શિયાળની વાર્તા

(૩) સૂચીમુખ અને વાંદરાઓની વાર્તા

(૪) मत्स्यत्रय कथा ।

૫ **એક-બે** વાક્યમાં જવાબ આપો : (ગમે તે **સાત**) ૧૪

(૧) મિત્રભેદની રચના કરવાનો વિષ્ણુશર્માનો ઉદ્દેશ જણાવો.

(૨) વિષ્ણુના દૂતે આવીને ગરુડને શું કહ્યું ?

(૩) ત્રણ માછલીઓનાં નામ જણાવો.

(૪) ગરુડના મતે સેવકે કેવું કાર્ય કરવું જોઈએ ?

(૫) પંચતંત્ર પાંચ વિભાગોનાં નામ જણાવો.

(૬) પંચતંત્રનો અર્થ લખો.

(૭) નસીબ નસીબ એમ કોણ બોલ્યા કરે છે ?

(૮) अस् ધાતુનું આજ્ઞાર્થ બી.પુ.નું રૂપ આપો.

(૯) दा ધાતુનું આજ્ઞાર્થ ત્રી.પુ. એકવચનનું રૂપ આપો.

(૧૦) चि ધાતુનું વિધ્યર્થ ત્રી.પુ. બ.વ. રૂપ લખો.

(૧૧) ब्रू ધાતુનું ત્રી.પુ. એ.વ. રૂપ આપો.

(૧૨) कुरु રૂપ ઓળખાવો.